

ANUARIO BRIGANTINO

Historia - Arte - Literatura - Antropoloxía - Entidades culturais e deportivas - Acontecementos do ano - Administración Municipal

Fundado por D. Francisco Vales Villamarín

Director: Alfredo Erias Martínez
Secretario e asesor: Julio Cuns Lousa

Asesores:

Manuel Ares Faraldo
José Antonio Miguez Rodríguez

Colaboradores técnicos:

Santiago Boullosa Cerviño
José Luis Casal Castro
Carlos Fernández Fernández
M^a del Pilar Vázquez Ares
José Mª Veiga Ferreira

EXCMO. CONCELLO DE BETANZOS

1993

nº 16

Dos traballos asinados
responden os seus autores; dos
demais, a dirección do ANUA-
RIO BRIGANTINO

O ANUARIO BRIGANTINO é analizado sistematicamente polo "CENTRO DE INFORMACIÓN Y DOCUMENTACIÓN CIENTÍFICA" (C.I.N.D.O.C.) do C.S.I.C. e incluído na base de datos ISOC. Ésta ofrece información sobre artigos publicados en máis de 1.000 revistas especializadas nos diferentes campos do coñecemento que pertencen ás Humanidades ou ás Ciencias Sociais.

A base de datos ISOC, accesible en liña desde calquer PC ou terminal de ordenador pola rede telefónica conmutada ou por liñas especializadas para a transmisión de datos (X-25), distribúese tamén en CD-ROM e en forma de repertorios bibliográficos impresos.

O seu enderezo é:
Calle Pinar, 25, 3º, 28006 MADRID.
Telf. (91) 4112220. Fax 564 50 69.

REDACCIÓN E INTERCAMBIOS

Excmo. Concello de Betanzos
Arquivo e Biblioteca Municipais
Rúa Emilio Romay s. n.
15300 Betanzos, A Coruña

Cuberta:

Ara romana de Fervenzas (Museo das Mariñas, Betanzos).

Contracuberta:

Blasón municipal de Betanzos na fachada do antigo Hospital da Anunciata, construído no s. XVI. Este edificio é hoxe (desde a segunda metade do s. XVII) convento de Madres Agustinas Recoletas.

Deseño da cuberta, composición e maqueta: Alfredo Erias.

Depósito Legal: C - 1258 / 94

I.S.B.N.: 84 - 606 - 2076 - X

Imprime: LUGAMI Artes Gráficas. Rúa de Santiago, 4. Betanzos

Ilmo. Sr. Don Manuel Lagares Pérez

*Alcalde-Presidente do Excmo. Concello
de Betanzos*

Compostela foi o noso destino neste Ano Santo Xacobeo de 1993 e Betanzos non só aportou peregríns de agora senon tamén un achádego extraordinario: a estatua de vulto dun peregrín do século XIV, atopada nos cimentos do edificio que queda do antigo mosteiro de San Francisco. Na mostra "Santiago Camiño de Europa" foi unha das súas estrelas e a nosa cidade ratifica así a súa posición histórica como lugar de paso secular de varios camiños de Santiago.

O 17 de maio, Día das Letras Galegas, inauguramos o Centro Cultural Santo Domingo, que integra o Arquivo, a Biblioteca e o Museo das Mariñas. Penso que é un aporte de primeira magnitude á cultura de Galicia. E precisamente, o Anuario Brigantino é un dos resultados do funcionamento desas institucións, agora máis potenciadas que nunca.

Agradezo, coma sempre, ó Director Don Alfredo Erias Martínez e ós seus colaboradores o esforzo que puxeron para que o nº 16 do Anuario vira a luz. E agradezo tamén a xestión entusiasta do Delegado de Cultura, Don Francisco Díaz Pereira.

¡Gracias a todos!

Furaldo

*Museo das Mariñas
Vista parcial da sección adicada á Idade Media.*

ÍNDICE

HISTORIA, ...

Páxinas:

-El megalitismo de Galicia como humanismo, por JOSÉ MANUEL VÁZQUEZ VARELA	11
-Petroglifos da Pena Furada (Figueiras, Coirós), por ANTON FERNÁNDEZ MALDE	15
-Notas arqueológicas: Una nueva ara galaico-latina, por FRANCISCO VALES VILLAMARÍN	25
-A <i>stela</i> funeraria romana de Recebés, por XOÁN L. VÁZQUEZ GÓMEZ.....	29
-Betanzos y los Mariñas: Disputas jurisdiccionales en el siglo XV, por JOSÉ GARCÍA ORO	33
-Rituales funerarios en Betanzos en el siglo XVIII: un estudio sobre mandas testamentarias, por BERTA M ^a VAQUERO LASTRES	49
-Aspectos de la vida económica de Pontedeume en el siglo XVIII, por ANTONIO MEIJIDE PARDO	61
-Política Sanitaria: A construción do cemiterio Municipal de Betanzos, por XOSÉ M ^a VEIGA FERREIRA e CARLOS M. FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ	75
-Un caso de privatización de montes veciñais nas Mariñas de Betanzos: (1848-1854), por ALFREDO ERÍAS MARTÍNEZ	87
-Cen anos de programas de festas en Betanzos: A evolución dunha curiosa publicación, por XESÚS TORRES REGUEIRO	95
-Ferrol 1894: Medicina, Higiene y Sociedad en la obra de D. Pastor Nieto Rodríguez, por CARLOS M. FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ	113
-La Coruña de mi juventud: Recuerdos de la Guerra Civil, por FRANCISCO JAVIER ALVAJAR LÓPEZ	125
-O Concello de Ferrol e a Segunda República (1931-1936): A imposibilidade da política como medio de relación social, por EMILIO GRANDÍO SEOANE	155
-A primeira Corporación Municipal da II ^a República en Betanzos, por ANTONIO LAGARES PÉREZ	171

ARTE, LITERATURA, ANTROPOLOXÍA...

-El desfile de los meses de Santa María do Azougue, por MANUEL ANTONIO CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ	177
-Un testimonio sobre los comienzos de la enseñanza académica del dibujo en Galicia, por FERNANDO PEREIRA y JOSÉ SOUSA	197
-Algo más sobre José García Acuña, por JOSÉ ANTONIO MIGUEZ	209
-A dimensión política de Eduardo Blanco Amor (1919-1950): A difícil andaina dun intelectual no galeguismo, por XOSÉ M. NÚÑEZ SEIXAS	227
-Poemas de la vejez, por JOSÉ ANTONIO MIGUEZ	271
-Pregón da Festa do Viño de Betanzos 1993, por MANUEL MARÍA	277
-Betanzos, Xogos Florais, por XOSÉ NEIRA VILAS	283
-Santa Xoana de Chantal en dous cruceiros galegos, por CLODIO GONZÁLEZ PÉREZ	289
-De la cilla de un maestro: En pro de la ortografía española, por BRAIS DA BOUZA	296

ENTIDADES CULTURAIS E DEPORTIVAS, ...

-Didáctica do Museo das Mariñas (I): Idade Media, por EMILIA RODRÍGUEZ EIRÍS e XOSÉ ANTONIO GARCÍA GONZÁLEZ	301
Asociacións culturais	319

ACONTECEMENTOS DO ANO

333

HISTORIA, ...

Faraldo

Museo das Mariñas

Lauda sepulcral de Fernán Pérez de Andrade, "o mozo" (vaciado realizado na última fase por D. Juan Morais e Industrias Riego, sobre orixinal do mosteiro de Monfero). Á dereita, escudo de Betanzos (s. XIX) do antigo Cuartel de Milicias.